

Nr 61.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m.; given Stockholms slott den 31 januari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Th. Borell.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 31 januari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Borell anför:

I skrivelse den 24 januari 1930 har järnvägsstyrelsen framlagt förslag om försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden, som ej äro eller komma att bliva för järnvägsändamål erforderliga. Styrelsen erinrar härvid om att riksdagen vid flera tidigare tillfällen medgivit, att dylika för järnvägen icke behöfliga områden finge försäljas på villkor, som i varje särskilt fall fastställdes av Kungl. Maj:t.

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 46 häft. (Nr 61.)

De områden, som sålunda ifrågasatts till avyttring, hava angivits i en förteckning, vilken torde få såsom bilaga fogas till dagens statsrådsprotokoll.

I anslutning till denna förteckning anför styrelsen:

Såsom framgår av förteckningen, utgöras de till försäljning föreslagna markområdena i stor utsträckning av uttömda grustag, sidotag m. m. Dessa områden äro i regel av ringa värde, och styrelsen har i ett par fall, nämligen beträffande sträckorna Falköping-Ranten—Alingsås (II distriktet) och Sävsjö—Hässleholm (III distriktet), där dylika områden förekomma till större antal, ansett sig kunna underlåta att specificera dem och endast angivit deras sammanlagda ungefärliga areal.

Med några undantag äro även övriga i förteckningen upptagna områden att anse såsom mindre värdefulla, varför särskild redogörelse för dessa icke synes erforderlig.

I förteckningen ingående områden utefter bandelen Bollnäs—Orsa (IV distriktet) eller förutvarande Dala—Hälsinglands järnväg, vilken år 1927 inköptes av staten, hava på sin tid förvärvats av järnvägsbolaget men synas icke alltid hava varit för den egentliga järnvägsdriften erforderliga. I likhet med vad som — jämlikt medgivande av 1922 års riksdag — må ske med en del dylika områden å den av statens järnvägar från och med år 1920 övertagna järnvägen Orsa—Sveg, böra de för järnvägsändamål obehövligen områdena å sträckan Bollnäs—Orsa få avyttras.

Beträffande i förteckningen upptagna områden av större värde har styrelsen anfört följande:

Området vid Sparreholm utgör del av stationsområdet och är redan taget i anspråk för industriella ändamål, upplag m. m.

Området vid Skinnskatteberg torde kunna komma till användning såsom bostadstomter.

Områdena vid Bräcke. För flyttning av lokomotivstationen och utvidgning av spårsystemet förvärvade statens järnvägar på sin tid tvenne markområden vid Bräcke. Då det emellertid sedermera befunnits fördelaktigt att i stället koncentrera lokomotivstationsrörelsen till Ånge, har en del av lokomotivstationen under de senare åren flyttats dit, och ytterligare en del därav kommer att ditflyttas i den mån bostäder i Ånge bliva disponibla. På grund härav behöver mark icke reserveras för ny lokomotivstation. Den för utvidgning av spårsystemet förvärvade marken har delvis tagits i anspråk härför. Återstoden beräknas numera icke bliva för något statens järnvägars ändamål erforderlig. Delar av områdena lämpa sig för anläggning av egna hem.

Området vid Orsa, lägenheten Bunkskiftet nr 1, om 74,700 kvadratmeter är förvärvat i samband med köpet av Dala—Hälsinglands järnväg.

Området vid Sundsvall C är beläget i östra änden av bangården och utgör avskuren äga, som förvärvats i samband med mark för bangårdsombyggnaden.

Områden vid Östersund. För fyllande av behovet av lokaler för expedition- och bostadsändamål förvärvades åren 1917—1918 tvenne fastigheter, numera betecknade såsom tomter nr 1 och nr 3 i kvarteret Myrstacken. Tomten nr 1 var bebyggd med bostadshus, och avsikten var att å tomten nr 3 uppföra en expeditjonsbyggnad. De å tomten nr 1 uppförda byggnaderna innehålla numera endast bostadslägenheter. Efter vidtagna ombyggnader av stationshuset samt genomförd omorganisation av distriksledningen behöva expeditjonslokaler icke vidare förläggas till fastigheterna. Då husbyggnaderna ej heller med nödvändighet erfordras som tjänstebostäder och

avveckling av hyresverksamheten är önskvärd, böra fastigheterna försäljas, när lämpligt tillfälle erbjuder sig.

Styrelsen föreslår, att de inflytande försäljningssummorna, såsom tidigare i regel pläгат ske, tillföras statens järnvägars fond för markförvärv.

I detta sammanhang har styrelsen till förnyad prövning framlagt frågan om dispositionen av försäljningssummorna för vissa tidigare till försäljning medgivna områden vid Varberg. Härom anför styrelsen:

I skrivelse den 28 oktober 1922 hemställde järnvägsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att vissa i skrivelsen angivna områden vid Varberg finge försäljas under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställdes, ävensom att blivande försäljningssummor för områdena finge gottskrivas anslaget till omläggning av ingångslinjen söderifrån till Varbergs station. Med anledning härav föreslog Kungl. Maj:t i en till 1923 års riksdag avlåten proposition, nr 73, riksdagen att medgiva försäljning av områdena i fråga samt att besluta, att försäljningssummorna skulle tillföras de av riksdagen för åren 1914 och 1915 anvisade medlen för ombyggnad och utvidgning av bangården vid Varberg och omläggning av ingångslinjen till denna bangård söderifrån. Propositionen blev av riksdagen bifallen (skrivelse nr 76). Ifrågavarande områden hava ännu icke blivit försålda. Räkenskaperna för bangårdsombyggnaden och linjeomläggningen vid Varberg hava emellertid avslutats med utgången av år 1928, och slutredovisning för anslaget har avgivits.

På grund härav föreslår järnvägsstyrelsen att de medel, som vid försäljning av sistnämnda områden komma att inflyta, likaledes tillföras markförvärvsfonden.

Då de till försäljning föreslagna markområdena av järnvägsstyrelsen icke anses nu eller framdeles erforderliga för statens järnvägar och de ej heller, såvitt är känt, behövas för annat statligt ändamål, torde anledning till erinran mot deras avyttring icke föreligga. Jag vill alltså tillstyrka, att riksdagens medgivande till deras försäljning inhämtas. I likhet med vad förut tillämpats torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva föreliggande köpeanbud och fastställa de villkor, under vilka varje särskilt område må försäljas. Såsom tidigare i regel pläгат ske och järnvägsstyrelsen jämväl nu föreslagit, synas inflytande försäljningsmedel böra tillföras statens järnvägars fond för markförvärv.

Vad beträffar järnvägsstyrelsens förslag att tillföra nämnda fond jämväl de medel, som komma att inflyta vid försäljning av i styrelsens skrivelse omförmälda områden vid Varberg, finner jag med hänsyn till vad styrelsen anfört intet vara att däremot erinra.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels medgiva, att i den som bilaga till statsrådsprotokollet fogade förteckningen avsedda, statens järnvägar tillhöriga markområden må försäljas under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas;

dels ock besluta, att de medel, som inflyta i anledning av dessa försäljningar samt vid försäljning av i statsrådsprotokollet

Departements-
chefen.

omförmälda områden vid Varberg, skola tillföras statens järnvägars fond för markförvärv.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.

Bilaga.

Förteckning över statens järnvägar tillhöriga fastigheter och fastighetsdelar,
som ej äro eller beräknas bliva för järnvägsändamål behövliga.

L ä g e	Sektion km. från	Ungefärlig areal, kvm.	A n m ä r k n i n g a r
<i>I distriktet.</i>			
	Stockholm		
Björnlunda—Stjärnhov ...	76.700	4,600	Avskild äga.
Sparreholm	—	5,000	Industritomter.
Holbonäs—Sköldinge.....	118.400	9,600	Uttömt grustag.
Hallsberg	—	345	} Statens järnvägar såsom ägare till $\frac{8}{125}$ mtil Stora Åhlberg 1^6 tillhörig andel i samfärd skogs- och hagmark.
Skinnskatteberg	—	7,200	
Fjugesta	—	771.5	} Lägenheten Brittlunda nr 1 (Fjugesta 3^{106}).
Björka—Motala verkstad	262.100	14,809.5	
Tystberga	—	860	Del av stationsområdet.
Broddbo	—	12,500	2 områden; uttömt grustag.
Krylbo	—	4,500	} Gatue- och kvartersmark i fastställd stads- plan.
<i>II distriktet.</i>			
	Stockholm		
Vretstorp—Laxå	217.230	13,980	Uttömda sidotag.
Tidan—Väring	292.900	5,690	Avskuren äga.
Skultorp	—	1,900	Tomtdel utanför bangårdsområdet.
Falköping Ranten— Alingsås	—	28,560	} Diverse mindre områden efter linjen (sidotag m. m.).
Lerum	—	5,000	
Skåre—Kil	347.700	10,040	Del av stationsområdet vid f. d. Kil nedre.
Åmotfors	—	3,165	Lastageplats vid Nysockensjön med väg.
Mora	—	397.6	Gatumark enligt stadsplan.
Malung	—	275	Del av stationsområdet.
Habo	—	1,450	Mark för allmän väg.
	Göteborg B:s		
Almedal	—	4,000	} Förefintliga och planerade vägar inom Göteborgs stad.
Mölnadal nedre	—	40	
Källered—Lindome.....	16.078	20,000	Del av s. k. Sagön med landvinningar.
Lindome—Anneberg	21.730	1,200	Byggnadsplats.
Himle	—	9,230	Uttömt grustag.
<i>III distriktet.</i>			
Grimstorp	—	86,000	} Uttömt grustag jämte mark för tillfarts- spår.
Sävsjö—Hässleholm	—	135,000	
Möckeln	—	800	Bebyggt (bostadshus nr 9).
	Göteborg B:s		
Gyhult—Hälsingborg F...	241.645	8	Kvartersmark.
Furulund	—	4,500	} För genomförandet av stadsplan erfor- derlig mark.
	Barsebäcks- hamn		
Höjsmölla—Tungan	13.600	2,070	Åkerremsa utmed banan.

L ä g e	Sektion km. från	Ungefärlig areal, kvm.	A n m ä r k n i n g a r	
<i>IV distriktet.</i>				
Bollnäs	Stockholm	6,000	}Gatu- och kvartersmark enligt föreslagen stadsplan. Några mindre områden. Park i fastställd stadsplan. Delvis odlad mark, delvis sidotag. Uttömt grustag. Del av stationsområdet. Uttömt grustag. Delvis odlad mark, delvis sidotag. 3 områden, myrmark. Uttömt grustag. 2 områden, skogsmark och åker. Uttömt grustag. }2 områden. Sidotag. Delvis skogbe- växt mark. Skogsmark. Bebyggd (bostadshus nr 9 D). Skogsmark.	
Arbrå	—	600		
Ljusdal	—	1,700		
Ljusdal—Tallåsen	381.300	2,300		
Mellansjö—Juån	454.100	16,500		
Alby	—	5,800		
” —Ånge	473.900	24,000		
” — ”	479.500	2,800		
Ånge	—	13,675		
Dysjön—Bräcke	508.700	12,500		
Bräcke	—	58,500		
” —Gröttingen	526.800	26,000		
Kälarne	—	3,000		
Helgum	—	11,000		
Långsele	—	4,100		
Mobodarne—Österbacken	315.250	5.550		
Bollnäs				
Bollnäs—Sunnerstaholm ..	3.000	3,300	Tomtområde.	
Runemo	—	18,000	Åker och ängsmark.	
Alfta	—	4,570	Åker.	
Alfta—Viksjöfors	21.800	1,000	Åker.	
Älmeskullen	—	12,500	Åker och skogsmark.	
Homna	—	26,000	Uttömt grustag.	
Ässjöbo	—	17,120	Uttömt grustag, skogsmark.	
” —Göringen	68.200	47,000	2 områden, myr- och skogsmark.	
Göringen	—	82,000	2 områden, myr- och skogsmark.	
Östanvik—Furudal	83.400	77,000	Uttömt grustag, skogsmark.	
Furudal—Skattungsjön ..	86.900	19,500	Skogsmark.	
Skattungsjön	—	46,000	Skogsmark.	
Skattungbyn	—	11,760	Skogsmark och bebyggd tomt.	
Mässbacken	—	14,300	2 områden, skogsmark och bebyggd tomt.	
Kallholsfors—Orsa	113.000	2,100	Skogsmark.	
” — ”	115.550	5,000	Skogsmark.	
” — ”	115.850	600	Skogsmark.	
Kristine- hamn				
Orsa	—	74,700	}Skogsmark, lägenheten Bunkskiftet nr 1 (Kyrkbyn 14 ⁹). Trädgård och gata. 3 områden, åker. Skogsmark. Skogsmark. Skogsmark. Skogsmark. Skogsmark.	
”	—	130		
Tallhed	—	800		
Gråtbäck—Älvho	284.100	7,300		
Lillhamra—Tandsjöborg ..	305.600	7,000		
Tandsjöborg	—	32,000		
Sidertjärn—Fågelsjö	321.800	3,000		
Stockholm				
Parteboda	—	1,150		Av enskilda bebyggda områden.
Erikslund—Johannisberg ..	498.700	5,000		2 områden, delvis skogbeväxta.
Getterån	—	6,800	2 områden, uttömt grustag.	
” —TorpsHAMMAR	520.100	3,200	Åker.	
Vattjom	—	5,000	Hagmark.	
Sundsvall C	—	2,000	Avskuren äga.	
Östersund	—	1,390	Bebyggd tomt (Myrstacken nr 1).	
”	—	1,590	Tomt (Myrstacken nr 3).	
”	—	600	}Gatuumark och allmänna platser enligt fastställd stadsplan.	
Näliden	—	14,500		Område vid Nälensjön.

L ä g e	Sektion km. från	Ungefärlig areal, kvm.	A n m ä r k n i n g a r
<i>V distriktet.</i>			
Vännäs	Stockholm —	1,982	} Kvartersmark och allmän plats i föreslagen stadsplan.
Yttersjön	—	1,570	
Bastuträsk	—	4,050	Del av stationsområdet. 2 st. byggnadstomter.
Kusfors—Jörn (vid Petikån).....	988.913	2,600	} Bebyggt (bostadsbarack jämte uthus).
Boden Södra—Boden C...	1,143.500	6,200	
Boden C	—	4,640	} Område öster om malmtågsspåret. 3 skiften till av statens järnvägar ägda hemmansdelar.
» —Sävast	—	170,000	
» — »	1,149.700	26,150	
Holmfors—Ljuså.....	1,156.100	30,500	Uttömt grustag. 2 områden, uttömt grustag.
Brännland—Umeå (vid Klockarbäcken)	881.669	47,500	Uttömt grustag.
Krångfors	—	2,050	Del av stationsområdet.
Medle	—	4,000	} Byggnadstomt, å vilken finnes grund för böningshus och uthus samt fristående matkällare.
»	—	14,000	
Klintfors	—	14,300	Del av stationsområdet.
Kallholmen	—	4,800	2 områden för breddning av vägar.